

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2024 roku

Sąd Rejonowy w Grudziądzu IV Wydział Pracy

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Lucyna Gurbin
Protokolant:	sekretarz sądowy Dominika Janta-Lipińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lutego 2024 roku

sprawy z powództwa A. R.

przeciwko Prokuraturze Rejonowej w Grudziądzu

o wynagrodzenie

O R Z E K Ł:

1. Zasądzić od pozwanej na rzecz powódki A. R. kwotę 28.375,03 zł (dwadzieścia osiem tysięcy trzysta siedemdziesiąt pięć złotych trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot :

- 602,59 zł od dnia 29 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 28 lutego 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 28 marca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 maja 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 lipca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 września 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 października 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 28 listopada 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty,

- m. 614,65 zł od dnia 1 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty;
 - n. 1.475,84 zł od dnia 29 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty,
 - o. 1.475,84 zł od dnia 29 lutego 2022 r. do dnia zapłaty,
 - p. 1.475,84 zł od dnia 29 marca 2022 r. do dnia zapłaty,
 - q. 1.475,84 zł od dnia 29 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty,
 - r. 1.475,84 zł od dnia 29 maja 2022 r. do dnia zapłaty,
 - s. 1.475,84 zł od dnia 29 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty,
 - t. 1.475,84 zł od dnia 29 lipca 2022 r. do dnia zapłaty,
 - u. 1.271,27 zł od dnia 28 sierpnia 2022 r. do dnia zapłaty,
 - v. 1.180,74 zł od dnia 29 września 2022 r. do dnia zapłaty,
 - w. 1.343,05 zł od dnia 29 października 2022 r. do dnia zapłaty,
 - x. 1.475,84 zł od dnia 28 listopada 2022 r. do dnia zapłaty,
 - y. 1.475,84 zł od dnia 28 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty,
 - z. 1.237,92 zł od dnia 1 kwietnia 2023 r. do dnia zapłaty,
 - aa. 2213,76 zł od dnia 21 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty.
2. Wyrokowi w pkt. 1. nadać rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 15.736,73 zł.
3. Nie obciążać pozwanego opłatą od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona.

Sygn. akt IVP 191/23

UZASADNIENIE

Powódka A. R. wniosła pozew przeciwko Prokuraturze Rejonowej w Grudziądzu o zapłatę wynagrodzenia w wysokości 28.375,03 zł (dwadzieścia osiem tysięcy trzysta siedemdziesiąt pięć złotych i trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty:

- 602,59 zł od dnia 29 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 28 lutego 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 28 marca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 maja 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 lipca 2021 r. do dnia zapłaty,
- 602,59 zł od dnia 29 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,

-602,59 zł od dnia 29 września 2021 r. do dnia zapłaty,
-602,59 zł od dnia 29 października 2021 r. do dnia zapłaty,
-602,59 zł od dnia 28 listopada 2021 r. do dnia zapłaty,
-602,59 zł od dnia 29 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty,
-614,65 zł od dnia 1 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty (trzynastka);
-1475,84 zł od dnia 29 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 lutego 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 marca 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 maja 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 29 lipca 2022 r. do dnia zapłaty,
-1271,27 zł od dnia 28 sierpnia 2022 r. do dnia zapłaty,
-1180,74 zł od dnia 29 września 2022 r. do dnia zapłaty,
-1343,05 zł od dnia 29 października 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 28 listopada 2022 r. do dnia zapłaty,
-1475,84 zł od dnia 28 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty,
-1237,92 zł od dnia 1 kwietnia 2023 r. do dnia zapłaty (trzynastka);
-2213,76 zł od dnia 21 czerwca 2022 r. o dnia zapłaty (gratyfikacja jubileuszowa),

oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Powódka oświadczyła, że stosownie do brzmienia art. 187§1 pkt 3 k.p.c. strony nie podjęły próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu. Powyższe wynika bowiem z faktu, że spór nie nadaje się do rozwiązania na drodze pozasądowej i konieczne jest wystąpienie na drogę sądową celem ochrony przysługujących powódce praw.

Powódka wskazywała, że na podstawie art. 187 § 1 pkt 1¹ k.p.c. datą wymagalności roszczenia:

- w zakresie wypłaty comiesięcznego wynagrodzenia jest dzień 29 każdego miesiąca, albowiem jak wynika z § 30 ust. 2 Regulaminu pracy stanowiącemu załącznik do zarządzenia Nr 4/20 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu oraz z § 31 ust. 2 Regulaminu pracy stanowiącemu załącznik do zarządzenia Nr 45/22 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu, wynagrodzenie za pracę wypłacane jest pracownikowi co miesiąc, z dołu, dnia 28 każdego miesiąca kalendarzowego, jednakże jeżeli dzień wypłaty wynagrodzenia za pracę jest dniem wolnym

od pracy wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym. Jako że w miesiącach luty, marzec i listopad 2021 r. oraz w sierpniu 2022r. kalendarzowy dzień 28 jest dniem ustawowo wolnym od pracy, tj. niedzielą, wypłata wynagrodzenia powinna nastąpić najpóźniej w kalendarzowym dniu 27. Tym samym datą wymagalności roszczenia za ww. miesiące jest kalendarzowy dzień 28. Roszczenie o wypłatę wynagrodzenia staje się więc wymagalne z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, za który dochodzone jest zaległe wynagrodzenie;

- w zakresie wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2021 dla pracowników sfery budżetowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej jest dzień 1 kwietnia 2022 r., albowiem zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy wynagrodzenie roczne wypłaca się, z zastrzeżeniem ust. 3 (dotyczącego pracownika, z którym rozwiązano stosunek pracy w związku z likwidacją pracodawcy - przypis powoda), nie później niż w ciągu pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to wynagrodzenie.
- w zakresie wypłaty gratyfikacji jubileuszowej jest dzień 21 czerwca 2022 r., albowiem jej wypłata nastąpiła w dniu 20 czerwca 2022 r.

Wskazana przez powódkę w pozwie wartość przedmiotu sporu stanowi:

- różnicę pomiędzy wynagrodzeniem wypłaconym powódce od stycznia 2021 r. do końca grudnia 2021 r. w oparciu o art. 14 ust. 1 ustawy o kołobudżetowej z 2021 r. oraz od stycznia 2022 r. do końca grudnia 2022 r. w oparciu o art. 10 ust. 1 ustawy o kołobudżetowej z 2022 r. a należnym wynagrodzeniem ustalonym na podstawie dotychczasowych zasad, tj. na podstawie art. 123§1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze.

- różnicę pomiędzy dodatkowym wynagrodzeniem rocznym dla pracowników sfery budżetowej, tzw. „trzynastką”, wypłaconym powódce za rok 2021, przyznany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej (Dz.U.2018.1872 tj.), a należnym wynagrodzeniem ustalonym na podstawie przepisów ww. ustawy, z uwzględnieniem żądanych przez powoda kwot z wynagrodzenia za rok 2021.

- różnicę pomiędzy kwotą wypłaconej powódce gratyfikacji jubileuszowej, a należnym z tego tytułu wynagrodzeniem z uwzględnieniem dotychczasowych zasad, tj. na podstawie art. 123§ 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze.

- powódka jest zwolniona od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu stosownie do art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Nadto, powódka wskazała, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., sygn. akt I PK 543/03, Lex nr 829076: „Pracodawcą prokuratora prokuratury rejonowej jest jednostka organizacyjna prokuratury, w której pełni on czynności służbowe, czyli prokuratura rejonowa będąca jego pracodawcą w rozumieniu art. 31 k.p., w imieniu którego czynności z zakresu stosunku pracy wykonuje prokurator okręgowy, tyle, że nie ma on statusu pracodawcy”.

W uzasadnieniu powódka wskazywała, że domaga się zasądzenia na jej rzecz kwoty wskazanej w petitum pozwu tytułem wyrównania wynagrodzenia za miesiące od stycznia 2021 r. do końca grudnia 2022 r., to jest za okres 24 miesięcy. Ponadto powódka domaga się zasądzenia na jej rzecz kwoty wskazanej w petitum pozwu tytułem wyrównania dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2021 dla pracowników sfery budżetowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 1997 roku o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej. I ostatecznie powódka domaga się wyrównania kwoty wypłaconej jej w czerwcu 2022 roku gratyfikacji jubileuszowej.

Powódka od 17 maja 2004 r. była asesorem Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu, a z dniem 17 maja 2007 r. została powołana na stanowisko prokuratora w Prokuraturze Rejonowej w Grudziądzu. Od dnia 17 września 2007

r. powierzona została powódce funkcja Zastępcy Prokuratora Rejonowego w Grudziądzu, a w roku 2016 powierzona została powódce funkcja Prokuratora Rejonowego, do której pełnienia została powołana z dniem 4 marca 2017 r.

W roku 2021 i 2022 wynagrodzenie powódki znajdowało się w IV stawce awansowej z mnożnikiem 2,36. Ponadto powódce przysługuje dodatek za długoletnią pracę w wysokości 20%.

Nadto powódce przysługuje dodatek funkcyjny obliczany przy zastosowaniu mnożnika 0,42.

W 2022 r. powódka przebywała na zwolnieniach lekarskich, co przełożyło się na obniżenie wynagrodzenia zasadniczego w sierpniu, wrześniu i październiku 2022 r. Okresy te zostały uwzględnione przy wyliczeniu wysokości należnego wynagrodzenia za miesiąc sierpień, wrzesień i październik 2022 r.

Powódka za rok 2021 otrzymała dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników sfery budżetowej, tzw. „trzynastkę”, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 1997 roku o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej (Dz.U.2018.1872 t.j.) w kwocie 16 051,46 zł i za rok 2022 r. w kwocie 13 780,23 zł

W dniu 20 czerwca 2022 r. wypłacona została powódce gratyfikacja jubileuszowa po 25 latach pracy w kwocie brutto 24 635,94 zł.

Powódka wskazywała, że w Prokuraturze Rejonowej w Grudziądzu w 2020 roku obowiązywało zarządzenie Nr 4/20 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 15 stycznia 2020 roku w sprawie ustalenia Regulaminu pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu, zawierające załącznik „Regulamin pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu”. Następnie, zarządzenie to zostało zastąpione zarządzeniem Nr 45/22 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 29 czerwca 2022 roku w sprawie ustalenia Regulaminu pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu wraz z załącznikiem „Regulamin pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu”. W § 1 w/w Regulaminów określono, iż dotyczą one organizacji i porządku pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu oraz prokuraturach rejonowych okręgu (...). W § 30 ust. 2 Regulaminu (załącznik do zarządzenia Nr 4/20 Prokuratora Okręgowego w Toruniu) oraz § 31 ust. 2 Regulaminu (załącznik do zarządzenia Nr 45/22 Prokuratora Okręgowego w Toruniu) zawarto zapis, iż wynagrodzenie za pracę wypłacane jest pracownikowi co miesiąc, z dołu, dnia 28 każdego miesiąca kalendarzowego, jednakże jeżeli dzień wypłaty wynagrodzenia za pracę jest dniem wolnym od pracy wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym.

Zgodnie z art. 124 § 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2022.poz.1247) wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratora różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów prokuratur rejonowych i okręgowych jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziów w takich samych jednostkach organizacyjnych sądów powszechnych. Zgodnie z art. 124 § 2 ww. ustawy, wynagrodzenie zasadnicze prokuratora określa się w stawkach, których wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora. W myśl zaś art. 123 § 1 cyt. Ustawy podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020.poz.53,252,568,1222,1578)”.

W latach 2021 i 2022 doszło do nieuprawnionego zmodyfikowania przez ustawodawcę ustawowych zasad regulowania podstawy wynagrodzeń sędziowskich, a w konsekwencji również prokuratorskich, co doprowadziło do faktycznego obniżenia poziomu wynagrodzeń, wbrew istniejącym zasadom ich określania oraz bez odpowiedniego wyjaśnienia przyczyn wielokrotnego posługiwania się wyjątkiem od stosowania tych reguł. W trakcie dwóch ostatnich lat kalendarzowych 2021 i 2022 wynagrodzenia nie były naliczane zgodnie z ustrojowymi przepisami kształtującymi zasady ustalania ich wysokości, na skutek wprowadzenia rozwiązań legislacyjnych, które we wskazanych latach „zamroziły” wynagrodzenia sędziów (a więc również prokuratorów).

I tak, w art. 12 ust. 1 ustawy o budżecie 2021 wskazano, że podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91§1c p.u.s.p., stanowi w roku przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2019

r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Zgodnie z treścią komunikatu, ogłoszonego 9 sierpnia 2019 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2019 r. przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2019 r. wyniosło 4 839,24 zł. W komunikacie z dnia 11 sierpnia 2020 r. wskazano zaś, że przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r., wyniosło 5 024,48 zł plus 26 złotych, czyli razem 5 050,48 zł. Różnica pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2020 r., a przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2019 r. wynosiła 185,24 zł.

W dniu 17 grudnia 2021 r. przyjęto ustawę o budżecie na rok 2022. Według art. 8 tej ustawy, w roku 2022 podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c p.u.s.p., stanowiło przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r., ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (ust. 1). Podstawę, o której mowa w ust. 1, zwiększało się o kwotę 26 zł (ust. 2). Ilekroć w odrębnych przepisach była mowa o podstawie wynagrodzenia sędziego określonej w art. 91 § 1c p.u.s.p. w roku 2022 za podstawę tę przyjmowano przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, zwiększone o 26 zł (ust. 3). Z kolei, ilekroć w odrębnych przepisach była mowa o wynagrodzeniu sędziego, w roku 2022 za wynagrodzenie to przyjmowano wynagrodzenie naliczone zgodnie z ust. 1 i 2 (ust. 4). Jak już wskazano, przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r. wyniosło 5 024,48 zł plus 26 złotych, czyli razem 5 050,48 zł. Przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2021 r. wyniosło natomiast 5 504,52 zł. (komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 10 sierpnia 2021 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2021 r. Różnica pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2021 r., a przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2020 r. wyniosła zatem 454,04 zł.

W obu wypadkach podstawę wynagrodzenia sędziów (prokuratorów) w latach 2021 i 2022 określano względem wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia sprzed dwóch lat, a więc kolejno względem 2019 i 2020 r. Owo „zamrożenie” wiązało się zatem z odstępstwem od reguły ustalania wynagrodzenia przez odsyłanie w ustawach o budżecie do przeciętnego wynagrodzenia w drugich kwartałach lat kalendarzowych wcześniejszych niż rok bezpośrednio poprzedzający rok naliczenia wynagrodzenia (odpowiednio: w 2021 r. odesłano do wskaźnika za II kwartał 2019 r., a w 2022 r. do 2020).

Wynagrodzenie powódki w poszczególnych miesiącach 2021 r. powinno wynosić: kwotę stanowiącą iloczyn przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2020 r. - kwoty 5 024,48 zł i wskaźnika wynagrodzenia w stawce IV, tj. 2,36, tj. kwotę 11 857,77 zł. powiększoną o wysługę

lat pracy, która wynosiła 20% (2371,55 zł), oraz dodatku funkcyjnego w wysokości 2110 zł. Powódka szczegółowo wyliczyła należne jej wynagrodzenie w tabeli. Wyliczenia dotyczyły roku 2021.

W 2022 r. wynagrodzenie powinno wynosić: kwotę stanowiącą iloczyn przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2021 r. - kwoty 5 504,52 zł i wskaźnika wynagrodzenia w stawce IV, tj. 2,36 tj. kwotę 12990,67 zł powiększoną o wysługę lat pracy, która wynosiła 20% (2598,13 zł). Nadto, wynagrodzenie powinno być powiększone o dodatek funkcyjny w kwocie 2311 zł. Powódka szczegółowo wyliczyła należne jej wynagrodzenie w tabeli. Wyliczenia dotyczyły roku 2022.

Wskazać należy, iż przy obliczeniu wynagrodzenia należnego za sierpień, wrzesień i październik 2022 r. uwzględniono odpowiednio dni zwolnienia lekarskiego.

Nadto, w dniu 20 czerwca 2022 r. wypłacona została powódce nagroda jubileuszowa po 25 latach pracy w wysokości 150% wynagrodzenia miesięcznego w kwocie brutto 24 635,94 zł. Do wyliczenia kwoty nagrody przyjęto niewłaściwy wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia w wysokości 5 050,48 zł., podczas gdy do tego wyliczenia należało przyjąć wysokość przeciętnego wynagrodzenia w kwocie 5 504,52 zł. i na jej podstawie wyliczyć wynagrodzenie miesięczne, a w konsekwencji - wysokość gratyfikacji jubileuszowej, która winna wynosić 26 849,70 zł.

Zagadnienie dopuszczalności ustawodawczego „zamrożenia” sposobu ustalania podstawy wynagrodzeń sędziowskich było już przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał badał zgodność z Konstytucją art. 22 i art. 23 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej

(Dz.U. Nr 291, poz. 1707, zwanej dalej: ustawą o budżecie 2012). Wówczas doszło do podobnego - jak w latach 2021 i 2022 - procesu „zamrożenia” poziomu wynagrodzenia zasadniczego przysługującego sędziom w roku 2012 - w ustawie o budżecie 2012 przyjęto założenie, w świetle którego podstawę takiego wynagrodzenia stanowiło przeciętne wynagrodzenie w II kwartale 2010 r. W wyroku K 1/12 z 12 grudnia 2012 roku Trybunał Konstytucyjny uznał regulację polegającą na jednorocznym „zamrożeniu”* wynagrodzeń sędziów za zgodną z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał podkreślił jednak przy tym, iż uznanie konstytucyjności takiego rozwiązania wynika z jego incydentalnego charakteru oraz uwzględnienia trudnej sytuacji finansowej Państwa zagrażającej równowadze budżetowej. Jednocześnie w orzeczeniu Trybunał wyznaczył nieprzekraczalne dla władzy ustawodawczej i wykonawczej „warunki brzegowe” przy ustalaniu wynagrodzenia sędziów, a w szczególności:

1. wynagrodzenia sędziów powinny być kształtowane w sposób wykluczający jakąkolwiek uznaniowość - zarówno wobec całej tej grupy zawodowej - ze strony władzy wykonawczej, jak i w odniesieniu do poszczególnych sędziów, co do których niedopuszczalne jest uzależnianie wysokości wynagrodzenia od indywidualnej oceny ich pracy;
2. wysokość wynagrodzenia sędziego, w tym rozpoczynającego karierę w zawodzie sędziowskim sędziego sądu rejonowego, powinna znacząco przewyższać wysokość przeciętne wynagrodzenia w sferze budżetowej;
3. Wynagrodzenia sędziów powinny w dłuższym okresie czasu wykazywać tendencję wzrostową nie mniejszą niż przeciętne wynagrodzenie w sferze budżetowej;
4. w trudnej sytuacji budżetu Państwa wynagrodzenia sędziów powinny być bardziej - niż wynagrodzenia wszystkich innych funkcjonariuszy i pracowników sfery budżetowej - chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami;
5. niedopuszczalne jest obniżenie w drodze normatywnej nominalnej wysokości wynagrodzenia sędziów, z wyjątkiem sytuacji, o której stanowi art. 216 ust. 5 Konstytucji (przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia).

Jak słusznie wskazała Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego we wniosku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego (sygn. BSA 111. (...)1.2022 z 21 grudnia 2023 r.) dot. kontroli konstytucyjności przepisów ustawy z 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz.U. z 2022 r., poz. 2666) naruszających ustawowy mechanizm rewaloryzacji wynagrodzeń sędziów, który należy zaliczyć do ustrojowych gwarancji sędziowskiej niezawisłości, istnieje zasadnicza różnica pomiędzy przedmiotem kontroli poddanym ocenie Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 1/12, a przedmiotem zaskarżenia ujętym w petitum tego wniosku. Zamrażanie wynagrodzeń sędziów (prokuratorów) nie ma już charakteru incydentalnego czy epizodycznego. Ta przesłanka miała bowiem fundamentalne znaczenie przy ocenie zgodności z Konstytucją zaskarżonych przepisów ustawy o budżecie 2012, zwłaszcza w kontekście ustalenia, czy incydentalne (na jeden rok) wstrzymanie wzrostu wynagrodzeń sędziów (prokuratorów) na poziomie z 2010 r. („zamrożenie”), oznaczające zmniejszenie ich realnej wartości (wynikające z inflacji), przy niezmienionej wysokości nominalnej, stanowi naruszenie - wynikające z art. 178 ust. 2 Konstytucji - gwarancji zapewnienia sędziom wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu i zakresowi obowiązków sędziego. Rozwiązania modyfikujące podstawę ustalenia wymiaru wynagrodzeń sędziowskich w dwóch ostatnich latach, jak również w 2023 r. realizują konsekwentnie zamysł trwałego i powtarzalnego modyfikowania i - co istotne - zmniejszania wysokości wynagrodzeń sędziowskich (prokuratorów) względem zasadniczego modelu wynikającego z p.u.s.p. O ile zmiana zasad kształtowania wynagrodzeń prokuratorów w roku 2012 uzasadniana była trudną sytuacją finansów publicznych i konsekwentnymi poczynaniami kreującymi oszczędności, nie tylko płacowe, to w latach 2021 i 2022 analogiczna decyzja nie została należycie uzasadniona, ukonkretniona i odniesiona do warunków budżetowych.

Przyjęte w ustawach o budżecie 2021 i 2022 rozwiązania doprowadziły do naruszenia systemu wynagrodzeń sędziów (prokuratorów) jako istotnego elementu ustroju sądownictwa oraz jednej z gwarancji sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez niezawisłe i niezależne sądy, jak również naruszenia podmiotowego prawa do wynagrodzenia sędziów (prokuratorów) odpowiadającego godności urzędu oraz zakresowi obowiązków, które zakłada

kształtowanie wynagrodzenia sędziego na podstawie obiektywnych kryteriów, niezależnych od arbitralnej i corocznie modyfikowanej decyzji innych władz, w tym w szczególności władzy ustawodawczej.

Należy zaznaczyć, że ustalenie podstawy wynagrodzeń sędziów i prokuratorów w latach 2021-2022 nie stanowiło incydentalnego odejścia od powiązania wynagrodzenia ze wskaźnikiem zatrudnienia, skoro w 2023 roku doszło do całkowitego odejścia od tej reguły (unomiowania nie tylko zastępują regułę wyjątkiem, ale idą dalej, wprowadzając niespotykany dotychczas i nierespektujący kryteriów konstytucyjnych sposób uznaniowego wskazania kwoty podstawy wynagrodzeń sędziów).

Co istotne, zamrożenie wynagrodzeń sędziów i prokuratorów wymaga szczegółowego uzasadnienia, czemu Ustawodawca w przypadku ustawy o budżecie z 2022 r. oraz ustawy o budżecie z 2021 r. uchybił.

W uzasadnieniu projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 wskazano, że „w związku z obecną sytuacją gospodarczą kraju spowodowaną epidemią (...)19 nastąpiła konieczność zamrożenia wynagrodzeń osób (w tym sędziów i prokuratorów), dla których podstawę obliczenia wynagrodzenia stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W roku 2021 podstawę ustalenia wynagrodzenia sędziów i prokuratorów określono na poziomie roku 2020, tj. na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2019 r. ogłoszonego w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 sierpnia 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 742). Nie zmienia się dotychczasowe zasady ustalania wynagrodzenia zasadniczego sędziów i prokuratorów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przepisy niniejszej ustawy spowodują „zamrożenie” systemowej waloryzacji wynagrodzeń sędziów i prokuratorów tylko w roku 2021. Powyższa propozycja mieści się w ramach całości zmian związanych z „zamrożeniem” wielkości wynagrodzeń w sektorze finansów publicznych w celu zapewnienia równowagi budżetowej stanowiącej wartość konstytucyjną, od której zależy zdolność państwa do działania i wypełniania jego zadań”.

Podobnie w uzasadnieniu projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 podniesiono, że „roku 2022 podstawę ustalenia wynagrodzenia sędziów i prokuratorów określono na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2020 r. ogłoszonego w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 sierpnia 2020 roku (M.P. z 2020 r. poz. 711) zwiększonego o kwotę 26 zł, w następstwie czego podstawa ta wyniesie 5 050,48 zł. Nie zmienia się ogólne zasady ustalania wynagrodzenia zasadniczego sędziów i prokuratorów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przepisy niniejszej ustawy spowodują bowiem „zamrożenie” waloryzacji wynagrodzeń sędziów i prokuratorów liczonej na poziomie podstawy z roku 2021. Przyjęcie podstawy ustalenia wynagrodzenia na poziomie roku 2020 będzie równoznaczne ze wzrostem wynagrodzeń w roku 2022 w stosunku do roku 2021 o 4,37%”.

Uzasadnienia wskazanych projektów ustaw o budżecie na rok 2021 i 2022 powoływały się na bardzo ogólnie określoną potrzebę prawidłowej realizacji ustawy budżetowej, bez szczegółowego wyjaśnienia sytuacji budżetowej oraz niezbędności zamrożenia wynagrodzeń prokuratorów i asesorów prokuratury. Z jednej strony prawodawca odszedł od ukształtowanych zasad ustalania płac sędziów i prokuratorów, by podnosić uposażenia innym grupom lub przyznawać dodatkowe świadczenia osobom niepracującym.

Na mocy Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 22 listopada 2021 r. w sprawie szczególnych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, zwiększono bowiem wysokość wynagrodzenia m.in. Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, Wiceprezesa Rady Ministrów, Wicemarszałka Sejmu, Wicemarszałka Senatu, Wiceprezesa Rady Ministrów, ministrów, wiceministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, czy Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej. Zwiększeniu uległo również wynagrodzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 pkt 2 ustawy z 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw). W 2021 i 2022 r. wypłacono tzw. 13 emerytury, w oparciu o rozwiązanie przyjęte ustawą z 9 stycznia 2020 roku o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów, a nawet tzw. 14 emerytury, weszły też w życie zmiany dotyczące wynagrodzeń osób wchodzących

w skład organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz diet radnych, które w sposób istotny je zwiększyły. Wprowadzono również szereg przepisów zwiększających realne wynagrodzenia funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i poszczególnych służb.

Wskazać również należy, że relacja długu publicznego do (...) w 2020 roku wynosiła 47,8 % (zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z 24 maja 2021 roku M.P. z 2021 r. poz. 492), względnie 57,4 % (zgodnie z danymi przekazanymi przez Prezesa GUS w dniu 30 września 2021 roku do Komisji Europejskiej stosownie do Rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z 25 maja 2009 roku o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu ((...)) załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, z późniejszymi zmianami - tzw. notyfikacja fiskalna), natomiast w 2021 r. 43,8% (zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z 25 maja 2022 r. M.P. z 2022 r. poz. 553), względnie 53,8 % (zgodnie z danymi przekazanymi przez Prezesa GUS 31 marca 2022 roku do Komisji Europejskiej w ramach tzw. notyfikacji fiskalnej).

Odnotowania również wymaga, że w piśmie z 5 września 2022 roku, znak (...) - 1.0280.240.2022 Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy, a w piśmie z dnia 7 września 2022 roku (...) .442.il2.2022) Minister Sprawiedliwości argumentują, iż: „...mając na względzie obecne uwarunkowania społeczno - gospodarcze, zwłaszcza zaś wskaźniki rozwoju ekonomicznego, niezagrożony wzrost (...) i dobry stan finansów publicznych, wprowadzenie przepisów po raz kolejny zamrażających płace stanowiłoby arbitralne rozwiązanie pozbawione dostatecznych podstaw prawnych.” Jak wynika z tego stanowiska: „przepisy u.s.p. dotyczące uposażeń sędziowskich zakotwiczone w Konstytucji mogą stanowić podstawę dla dochodzenia indywidualnych roszczeń przed sądem pracy, bez potrzeby jakiegokolwiek dodatkowego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Sąd pracy stosując u.s.p nie będzie przy tym wchodził w kompetencje Trybunału Konstytucyjnego, a jedynie dokona wykładni obowiązujących norm i da pierwszeństwo tej normie, która deroguje normę niższego rzędu. Należy przy tym przyjąć, iż istnieje wielkie prawdopodobieństwo, iż roszczenia te zostaną uznane za słuszne przez sądy pracy w skali całego kraju.” Przedstawiona przez Ministra Sprawiedliwości ocena ma również zastosowanie do prokuratorów i asesorów. Zaznaczyć przy tym należy, że argumentacja zawarta w obu stanowiskach, co prawda dotyczy projektu ustawy „okołobudżetowej” na rok 2023, jednak jest aktualna w stosunku do takiej ustawy obowiązującej w 2022 roku.

Reasumując, obecnie obowiązujące regulacje w zakresie wynagradzania prokuratorów i asesorów prokuratury, oparte zostały na uznaniowej decyzji władzy ustawodawczej, co jest niedopuszczalne w świetle kryteriów wypracowanych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Co więcej epizodyczne regulacje w tym zakresie przybierają formę stałej praktyki, obchodząc za pomocą przepisów o charakterze incydentalnym mechanizm automatycznej waloryzacji wynagrodzeń prokuratorów i asesorów prokuratury przewidziany w ustawie Prawo o prokuraturze.

Nadto, decyzja o zamrożeniu wynagrodzenia nie została uzasadniona w standardzie o jakim mowa w przywołanym już orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, a wręcz jawi się jako godząca w zasadę równego traktowania, w kontekście wzrostu wynagrodzeń przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej. Skutkiem tego jest rażące pogwałcenie mechanizmu wynagradzania prokuratorów i asesorów prokuratury określonego w art. 123§ 1 ustawy Prawo o prokuraturze. Istota tego mechanizmu polega na niezależnieniu wysokości wynagrodzenia prokuratorów i asesorów prokuratury od decyzji innych władz poprzez wprowadzenie metody waloryzacji wynagrodzenia działającej ex lege, niezależnej od decyzji innej władzy. Sytuacja, w której od takiego mechanizmu można odejść i powrócić do uznaniowego kształtowania wynagrodzeń prokuratorów i asesorów prokuratury, pozostaje w sprzeczności z zasadą demokratycznego państwa prawa i wynikającej z niej zasady ochrony praw nabytych. Trzeba bowiem podkreślić, że z dniem ogłoszenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego komunikatu o przeciętnej wysokości wynagrodzenia w II kwartale poprzedniego roku prokuratorzy i asesorzy prokuratury nabyli ekspektatywę prawa do wynagrodzenia obliczonego na podstawie wskazanej w komunikacie kwoty bazowej.

Powódka wskazywała, że prawo do wynagrodzenia w podwyższonej wysokości, stanowiącego pochodną przeciętne - wynagrodzenia w II kwartale 2021 r., nabyła już z chwilą publikacji komunikatu Prezesa GUS z 10.08.2021 r. z tym jednak zastrzeżeniem, że realizacja tego prawa możliwa była dopiero od 1 stycznia 2022 r. Natomiast jeżeli chodzi o 2021 rok, to prawo to tj. prawo do wynagrodzenia w podwyższonej wysokości, stanowiącego pochodną przeciętne

wynagrodzenia w II kwartale 2020 r. nabyłam już z chwilą publikacji komunikatu Prezesa GUS z 11.08.2019 r. z tym jednak zastrzeżeniem, że realizacja tego prawa możliwa była dopiero od 1 stycznia 2021 r. Odebranie tego prawa, będące konsekwencją zamrożenia wynagrodzenia prokuratorskiego narusza zasadę ochrony praw nabytych. W przedmiotowej sprawie nie zaistniały bowiem żadne przesłanki uzasadniające zastosowanie odstępstwa od zasady ochrony praw słusznie nabytych.

Należy zauważyć, iż dotychczasowe orzeczenia Sądów, zarówno I i II instancji, w tożsamyh sprawach wydane zostały zgodnie z żądaniami strony powodowej. Sąd Rejonowy we Włocławku wyrokiem z dnia 13 marca 2023 r. o sygn. IV P 300/22 uwzględnił powództwo, wskazując na incydentalność odstąpienia od ukształtowanych zasad ustalania wynagrodzenia prokuratorów i jego związku z sytuacją finansów publicznych. Wyrok ten został utrzymany w mocy orzeczeniem Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 29 września 2023 r. o sygn. IV P/23. Podobną argumentacją kierował się Sąd Rejonowy w Nowej Soli (sprawa sygn. akt IV P 10/23) uwzględniając powództwa w całości. W wyroku tym powołano się na zasadę ochrony praw słusznie nabytych jako najważniejszą z reguł, wywiezionych z zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nią prawa. Podobnie wypowiedział się Sąd Rejonowy w Zamościu (sygn. akt IV P 42/23) wskazując na odejście przez ustawodawcę od mechanizmu powiązania uposażeń prokuratorów z przeciętnym wynagrodzeniem został wprowadzony do systemu prawa w 2009 r. Powyższymi działaniami, ustawodawca, rok w rok, zdecydował się odejść od corocznego kształtowania wynagrodzeń prokuratorów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie z drugiego kwartału roku poprzedzającego, czyniąc to w trybie wprowadzanych do systemu prawa ustaw o budżetach. Sąd orzekający zauważył, że płaszczyzna działań ustawodawczych, finalnie wymierzona w zakłócenie systemu wynagradzania prokuratorów, koliduje z normami konstytucyjnymi. W ocenie tego Sądu, niekorzystne modyfikacje zasad wynagrodzenia prokuratorów są dopuszczalne, ale tego typu działania muszą mieć charakter wyjątkowy, a ich wprowadzenie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Tych warunków wprowadzony do systemu prawa przepis art. 10 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 2021 r. nie spełnia. W obrocie prawnym znajduje się także prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy (sygn. akt SO VI Pa 31/23) uwzględniający żądania powoda, w którym wskazano m.in. na słusznie „niezastosowanie” przez Sąd orzekający w sprawie przepisu niezgodnego z Konstytucją, podkreślając przy tym konstytucyjną zasadę równości, w świetle okoliczności „uzasadniających” podwyższenie wynagrodzenia osobom zajmujących najwyższe stanowiska w państwie. Z. jest również wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 września 2023 r., sygn. V P 194/23 uwzględniający w całości powództwo prokuratora oraz wyroki Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 13 października 2023 r. sygn. IV P 151/23 oraz IV P 82/23, Sądu Rejonowego VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 20 października 2023 r. sygn. VII P 127/23 i 180/23.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości, w przypadku uwzględnienia powództwa, z uwagi na zasady słuszności, wniosła o nieobciążanie pozwanej kosztami niniejszego postępowania, z uwagi na charakter sporu nie wnosila o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, w przypadku wyznaczenia postępowania przygotowawczego w trybie art. 205⁴ kpc, na podstawie art. 205⁵ § 3 kpc, wniosła o zwolnienie z udziału w tym postępowaniu przedstawiciela pozwanej z uwagi na wystarczający udział pełnomocnika w postępowaniu przygotowawczym bądź od odstąpienia od wyznaczenia postępowania przygotowawczego w niniejszej sprawie.

Pozwana wskazywała, iż stoi na stanowisku, że wynagrodzenie zostało powodowi wypłacone w należytej i zgodnej z prawem wysokości. Ustalenie wysokości wynagrodzenia powoda nie było skutkiem jakiegokolwiek decyzji jednostki zatrudniającej powoda. Pozwana jest dysponentem środków budżetowych, a co za tym idzie, na wypłatę wynagrodzeń za okres sporny dysponowała kwotami ustalonymi zgodnie z ustawami o budżetach za rok 2021 i 2022. Wypłata wynagrodzenia w innej kwocie stanowiłaby naruszenie dyscypliny finansów publicznych, której pozwana, jako jednostka budżetowa, jest zobligowana przestrzegać.

Zaprezentowany przez powoda problem prawny dotyczy w istocie przepisów rangi ustawowej które regulują podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora, tj. art. 123 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

(Dz. U. z 2023 r. poz. 1360) oraz art. 14 ustawy o budżecie na rok 2021 oraz art. 10 ustawy o budżecie na rok 2022.

Rozstrzygnięcie tej kolizji sprowadza się do oceny który z przepisów normujących powyższą kwestię wiązał pozwanego jako pracodawcę. Konieczność zastosowania reguł ustalających wysokość wynagrodzenia zasadniczego wynikających z tzw. ustaw o budżecie, z pominięciem uregulowania art. 123 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze, wynika z zastosowania ogólnych zasad wykładni odwołujących się do reguł kolizyjnych *lex posteriori derogat legi priori* oraz *lex specialis derogat legi generali*.

Wprowadzając odstępstwa od systematycznego, corocznego kształtowania wynagrodzeń prokuratorów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie z kwartału roku poprzedzającego, ustawodawca nie dokonał przy tym żadnej zmiany unormowania art. 123 ustawy Prawo o prokuraturze, ani też nie zawiesił formalnie jego mocy obowiązującej. W sytuacji wątpliwości dotyczącej mocy obowiązującej przepisów o sprzecznej treści zawartych aktach prawnych wydanych w różnym czasie i w wypadku, gdy przepisy późniejsze nie uchylają wcześniejszych należy przyznać prymat przepisowi późniejszemu, zgodnie z zasadą *lex posteriori derogat legi priori* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994 roku, (...) 12/94, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1994 roku, (...) 38/94). Warto również wskazać, że technika legislacyjna polegająca na uchyleniu mocy obowiązującej przepisu ustawy Prawo o prokuraturze przez późniejszy przepis tej samej rangi i przy braku wyraźnej klauzuli derogacyjnej, co do zasady, można uznawać jako dopuszczalną i zgodną z normami rangi konstytucyjnej. Warunkiem zastosowania powołanej techniki jest jedynie to, aby normy prawne nie były stanowione jednocześnie i aby norma późniejsza nie była hierarchicznie niższa od normy wcześniejszej (orzeczenie TK z dnia 8 listopada 1994 roku, IP 1/94, orzeczenie TK z dnia 12 stycznia 1995 roku, K 12/94). Podkreślić przy tym należy, że ustawy o budżecie są w systemie źródeł prawa aktami posiadającymi tożsamą moc, jak zwykle ustawy. Odmiennie ich usytuowane lub przypisane im innego znaczenia, wymagałoby wyraźnej podstawy konstytucyjnej. Tym samym każda ustawa późniejsza może uchylić wcześniejszą, jak i stanowić czasowe wyjątki od jej postanowień (orzeczenie TK z dnia 21 listopada 1994, K 4/94). Co istotne, jak wynika z zastosowania powyższych zasad, normy regulacji ustrojowej o charakterze ogólnym, bez terminu obowiązywania, jakim są m.in. normy ustawy Prawo o prokuraturze, nie mają zastosowania w okresie obowiązywania ustawy o budżecie na dany rok i wprowadzają zmiany innych ustaw, konieczne dla zapewnienia równowagi budżetowej.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie pozwanej, wprowadzenie w ustawach o budżecie odstępstwa od zasady progresywnego wynagrodzenia prokuratorów nie stanowi regulacji niedopuszczalnej z uwagi na sprzeczność z Konstytucją RP. W wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. K 1/12, Trybunał Konstytucyjny uznał regulację zamrażającą wynagrodzenie sędziów za zgodną z Konstytucją, jednak określił przesłanki konieczne dla jej wprowadzenia, dając tym samym wskazania na przyszłość dla ustawodawcy. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego wysokość wynagrodzeń sędziów determinowana jest bezpośrednio sytuacją budżetową państwa i w razie wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, istotnych ze względu na interes publiczny - możliwe jest wprowadzenie regulacji ograniczających ich wzrost, przy czym nie mogą one opierać się na całkowitej uznaniowości. Regulacja ustawowa nie kreuje bowiem podmiotowego prawa sędziów do stałego podwyższania wynagrodzenia zasadniczego, a jedynie prawo do wynagrodzenia ukształtowanego corocznie z uwzględnieniem obiektywnego, niezależnego wskaźnika statystycznego, co może prowadzić zarówno do podwyższenia tego wynagrodzenia, jak i jego stabilizacji na dotychczasowym poziomie. Jest to regulacja gwarancyjna, a prawo nabyte można z niej wywodzić tylko w aspekcie corocznego ustalania wynagrodzenia sędziów na podstawie obiektywnego wskaźnika. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że ustawodawca może zmienić regulacje płacowe dotyczące wynagrodzeń finansowanych z budżetu państwa, gdy jego sytuacja w danym momencie tego realnie wymaga. W innym wypadku należałoby założyć niezmienną prawo, niezależną od przemian w sferze stosunków społecznych i zmian czynników zewnętrznych. Przepisy gwarantujące kształtowanie wynagrodzeń na podstawie obiektywnych czynników nie tworzą indywidualnych praw podmiotowych do wzrostu wynagrodzeń. Niewłaściwym jest, co czyni stroną powodową, utożsamianie sposobu kształtowania stosunku pracy dookreślonego przepisami dotyczącymi wynagrodzeń, z ekspektatywą podmiotowego prawa do wynagrodzenia w określonej wysokości.

Jak wskazuje Ministerstwo Finansów wprowadzona ustawa o budżecie stanowiąca narzędzie umożliwiające wprowadzenie rozwiązań pozwalających na wydatkowanie środków w sposób efektywny i skuteczny - adekwatnie do występujących uwarunkowań społeczno- gospodarczych i stosownie do przyjętej polityki państwa, która nakazuje ograniczenia niektórych wydatków budżetu państwa w celu prawidłowej realizacji ustawy budżetowej. W uzasadnieniu do ustawy budżetowej na rok 2022 podkreślono, że gospodarka ciągle odczuwa skutki wywołane wybuchem pandemii (...)19 w 2020 r. Obniżenie nominalnej wysokości wynagrodzenia przysługującego prokuratorom było uzasadnione oceną zagrożenia równowagi finansów państwa i obawą o przekroczenie progu ostrożnościowego (oznaczającego wartość relacji kwoty długu publicznego do (...) na poziomie wyższym niż 55%). Zgodnie z Oceną S. Regulacji załączoną do projektu ustawy o budżecie na rok 2022 zmiany dotyczące ustalenia w roku 2022 wysokości wynagrodzenia sędziów, prokuratorów i innych pracowników, których wynagrodzenia są relacjonowane w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2020 r. ogłoszonego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego spowodują oszczędności w wydatkach budżetu państwa w częściach 04, 05, 06, 13, 15, 37 i 88 w wysokości ok. 453 mln zł.

Zawarte w ustawie o budżecie rozwiązania w zakresie zmiany wysokości wzrostu wynagrodzeń prokuratorów nie zmieniły przy tym ogólnych zasad ustalania wynagrodzenia zasadniczego w oparciu o przeciętne wynagrodzenie ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przepisy te spowodowały jedynie przyjęcie za podstawę ustalenia wynagrodzenia sędziów i prokuratorów przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2020 r. powiększonego o 26 zł, co jest równoznaczne ze wzrostem wynagrodzeń w roku 2022 w stosunku do roku 2021 o 4,37%. Wysokość wzrostu została zatem określona na poziomie identycznym jak dla pozostałych pracowników sfery budżetowej. Przewidziane w ustawie o budżecie ograniczenia wzrostu płac dotyczyły oprócz prokuratorów także m.in. sędziów oraz bardzo licznych grup urzędników państwowych i innych pracowników zatrudnionych w urzędach. Ustawodawca wprowadził te ograniczenia wychodząc z systemowego założenia, że finanse publiczne to system naczyń połączonych, a wspólnym mianownikiem wymienionych instytucji jest m.in. przynależność do sektora finansów publicznych. Co więcej, ograniczenia te nie przekroczyły tego co niezbędne dla ochrony równowagi budżetowej stanowiącej wartość konstytucyjną od której zależy zdolność państwa do działania i wypełniania jego zadań. Regulacja powyższa miała charakter incydentalny i chociaż nie w pełnym zakresie, to jednak stwarzała podstawę wzrostu wynagrodzeń prokuratorów.

W ocenie strony pozwanej art. 14 ustawy o budżecie na rok 2021 oraz art. 10 ustawy o budżecie na rok 2022 nie naruszają art. 2 Konstytucji RP, gdyż nie stoją one w sprzeczności ani zasadą ochrony praw nabytych, ani z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez niego prawa. Ponad wymienione wyżej argumenty, wskazać należy, że powód nie mógł nabyć prawa do wynagrodzenia w 2021 r. i w 2022 r. na podstawie art. 123 Prawo o prokuraturze, gdyż w okresie od stycznia do końca grudnia 2021 r. obowiązywała ustawa o budżecie na rok 2021, natomiast od stycznia do końca grudnia 2022 r. obowiązywała ustawa o budżecie na rok 2022. Powód nabył przewidziane w ww. ustawach uprawnienia, które nie naruszały normy o charakterze gwarancyjnym dla prokuratora przewidzianej w art. 123 ustawy Prawo o prokuraturze. Przywołana reguła gwarancyjna zakłada, że prokurator nie może w danym roku budżetowym otrzymać wynagrodzenia niższego od wynagrodzenia dotychczasowego. Mając na uwadze powyższe, uznać należy, że przywołana regulacja nie wyłącza sytuacji, w której w danym roku budżetowym wynagrodzenie prokuratora nie wzrosło.

R., w ocenie strony pozwanej, wynagrodzenie powoda w okresie objętym pozwem zostało ustalone w sposób zgodny z obowiązującym stanem prawnym i do dnia sporządzenia niniejszego pisma, pozwana nie miała prawnej możliwości przyznania powodowi wynagrodzenia w dochodzonej pozwem wysokości.

Odnosząc się do wyliczeń matematycznych pozwana nie kwestionowała matematycznego wyliczenia kwot wynagrodzenia za pracę i dodatkowego wynagrodzenia rocznego wskazanego przez powoda oraz nie kwestionowała początkowych dat odsetek.

Jednocześnie z daleko idącej ostrożności procesowej pozwana wskazywała, iż w przypadku uwzględnienia powództwa przez Sąd, pozwana zwróciła uwagę, iż żądanie strony powodowej w zakresie wyrównania wynagrodzenia, począwszy

od roku 2021 uznać należy za nadużycie prawa. Bezspornym pozostaje fakt, że właśnie rok 2021 był dla polskiej gospodarki szczególnie trudny, z uwagi na skutki epidemii (...)19 i za uzasadnione należy uznać działania umożliwiające wprowadzenie rozwiązań pozwalających na wydatkowanie środków w sposób efektywny i skuteczny - adekwatnie do występujących uwarunkowań społeczno - gospodarczych i stosownie do przyjętej polityki państwa, która nakazuje ograniczenia niektórych wydatków budżetu państwa w celu prawidłowej realizacji ustawy budżetowej.

Pozwana powoływała się na orzeczenie Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. akt IV P 224/23, w którym Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania wyrównania wynagrodzenia za rok 2021. W uzasadnieniu ww. orzeczenia w zakresie oddalenia powództwa, Sąd wskazał, iż „ sfera budżetowa w całości uczestniczyła w kosztach podjętych przez Państwo działań osłonowych. Wobec skali zjawiska, jakim była epidemia C.-19 oraz wielokierunkowych negatywnych skutków jej oddziaływania, nie jest zdaniem sądu słuszne stanowisko, że sędziowie i prokuratorzy powinni być z tej partycypacji wyłączni. Nie byłoby to zrozumiałe, zarówno z przyczyn ekonomicznych, jak i społecznych, Niewątpliwie sytuacja budżetu Państwa była wówczas bardzo trudna, a perspektywy na przyszłość raczej negatywne.

Ponadto, pozwana podnosiła, że niniejszej sprawie brak jest podstaw do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie wymagalności wynagrodzenia powoda za poszczególne miesiące 2021 roku i 2022 roku w sytuacji, gdy pracodawca wypłacił wynagrodzenie zgodnie z przepisami ustawy. W związku z powyższym, uznać należy, iż brak jest podstaw do uznania, że pracodawca pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia co do żądanych przez powoda kwot wynagrodzenia za pracę. W ocenie pozwanej, jeśli uznać roszczenie powoda za usprawiedliwione co do zasady, to odsetki winny zostać zasądzone od dnia wyrokowania, zwłaszcza że jedyną drogą do zasądzenia żądanego przez powoda wynagrodzenia jest uznanie przepisów regulujących wynagrodzenie prokuratora rangi ustawowej za niezgodne z Konstytucją, czego pozwany pracodawca nie mógł przewidzieć i nie mógł uczynić samodzielnie. Taka sytuacja nie może zostać utożsamiona z opóźnieniem, o którym mowa w art. 481 § 1 i 2 kc. Pozwana nie miała żadnego wpływu na prace legislacyjne nad ustawami, które wiązały pozwaną jako pracodawcę w zakresie wysokości wypłaconego wynagrodzenia, dlatego nie jest słusznym, aby pozwana ponosiła tego konsekwencje.

W zakresie wniosku strony pozwanej o nieobciążanie jej kosztami sądowymi w przypadku ewentualnego uwzględnienia powództwa, pozwana podnosiła, że w realiach niniejszej sprawy, mając na uwadze przytoczone wyżej argumenty, należy postawić tezę, iż pozwana jako dysponent środków budżetowych, wypłacając pozwanemu wynagrodzenie, była związana w tym zakresie obowiązującymi ustawami okołobudżetowymi, a co za tym idzie, nie miała legitymacji prawnej aby postąpić inaczej.

Sąd ustalił co następuje:

Okolicznością bezsporną między stronami jest, że powódka jest prokuratorem Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu i od dnia 4 marca 2017r. pełni funkcję Prokuratora Rejonowego w Grudziądzu. Pozwana pozostałego stanu faktycznego nie kwestionowała.

W Prokuraturze Rejonowej w Grudziądzu w okresie objętym pozwem obowiązywał Regulamin pracy wprowadzony zarządzeniem nr 4/20 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu. Następnie weszło w życie zarządzenie nr 45/22 Prokuratora Okręgowego w Toruniu z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu wraz z załącznikiem „Regulamin pracy w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu”.

dowód: Regulamin pracy k. 13-24, 28-40.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 123 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o Prokuraturze (Dz. U. 2024r poz. 390) podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora w danym roku jest przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego ogłaszane w dzienniku urzędowym Monitor Polski przez Prezesa GUS na podstawie n art. 20 pkt

2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2022 poz. 504). Aby zapobiegać realnemu zmniejszeniu wartości uposażenia w sytuacji kiedy przeciętne wynagrodzenie jest niższe niż analogiczne ogłoszone w roku poprzedzającym przyjmowana jest podstawa ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora w dotychczasowej wysokości (§ 2). Stosownie do art. 124 § 1 zdanie 2 powołanej ustawy wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów Prokuratur Rejonowych zostało zrównane z wynagrodzeniem zasadniczym sędziów w takich samych jednostkach organizacyjnych sądów powszechnych. Wynagrodzenie to określa się w stawkach z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wysokości wynagrodzenia prokuratora (art. 124 § 2 ustawy). Zgodnie z art. 124 § 11 Ustawy o Prokuraturze prokurator nabywa prawo do dodatku za długoletnią pracę począwszy od 6 roku pracy. Wzrasta on po każdym kolejnym roku pracy o 1 % tego wynagrodzenia aż do osiągnięcia 20 % wynagrodzenia zasadniczego.

Wynagrodzenie powódki zostało zmodyfikowane przez ustawę z dnia 19.11.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. 2020 poz. 2400) określając w art. 8, że podstawę jego wyliczenia stanowić będzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie z drugiego kwartału roku 2019 ogłaszane w trybie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z kolei w ustawie z dnia 17.12.2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. 2022 poz. 2045) dokonano zmiany w ten sposób, że przyjęto jako podstawę wynagrodzenia przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa GUS zwiększone o 26 zł.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do oceny prawnej czy przysługujące powódce wynagrodzenie powinno być ustalone na podstawie przepisów ustawy o prokuraturze, czy też dopuszczalne było jego ustalenie według reguł określonych w art. 12 ust. 1 ustawy o budżecie na 2021 r. i art. 8 ust 1 i 2 ustawy o budżecie na 2022 r. (powołane wyżej).

W roku 2020 ustawodawca w epizodycznej regulacji - ustawie z 19 listopada 2020r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. z 2020r. poz. 2400), zmodyfikował ustrojowy schemat kształtowania wynagrodzenia prokuratora, określając (art. 8), że podstawę jego wyliczenia stanowić będzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie z II kwartału roku 2019 ogłaszane w trybie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Analogiczne rozwiązanie - stanowiące odstępstwo od uzależnienia wysokości wynagrodzenia prokuratora od przeciętnego wynagrodzenia za II kwartał roku poprzedniego - powielono w ustawie z 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. z 2022r. poz. 2445).

Przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy Sąd odwołał się także do analogicznej sytuacji dotyczącej wynagrodzenia sędziów.

Od czasu wejścia w życie noweli z 20 marca 2009r. (Dz. U. Nr 56, poz. 459) wynagrodzenia sędziów ustalane są jako niewaloryzowany iloczyn przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale roku poprzedzającego i stosownego mnożnika, podczas gdy wcześniej był to, podlegający waloryzacji, iloczyn kwoty bazowej i owego mnożnika. Ustawodawca przyjął więc - jako instrument urealniania płac - nie waloryzację, lecz koncepcję progresywnego wynagrodzenia, stanowiąc jednocześnie, że w razie zmian niekorzystnych (obniżenia się wynagrodzenia w II kwartale w stosunku do roku poprzedniego) wynagrodzenia sędziów pozostają na niezmiennym poziomie (art. 91 § 1d u.s.p.). Celem mechanizmu było nie tylko odniesienie wynagrodzeń sędziów do obiektywnego wskaźnika, ale i uniezależnienie procesu ich ustalania od ingerencji władzy wykonawczej i ustawodawczej. Oznacza to, że zmiana zasad wynagradzania w epizodycznych ustawach o budżecie, jest sprzeczna z art. 178 ust. 2 Konstytucji. W tym kontekście należy odwołać się do uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 grudnia 2012 roku wydanego w sprawie sygn. K 1/12. Konstrukcja sporu w wymienionej sprawie była co do zasady analogiczna. Kwestionowaną ustawą o budżecie ustawodawca unormował bowiem podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego oraz sędziego Sądu Najwyższego (art. 22 ust. 1 i art. 23 ust. 1) w roku 2012, w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. Odstąpiono tym samym od ogólnej zasady ustalenia wynagrodzenia w korelacji do przeciętnego wynagrodzenia z II kwartału roku poprzedniego. W sferze faktycznej wynagrodzenia tej grupy pozostały w 2012 r.

na tym samym poziomie, co w 2011r. Trybunał Konstytucyjny uznał zakwestionowaną regulację, polegającą w istocie na jednorocznym „zamrożeniu” wynagrodzeń, za zgodną z Konstytucją. W dużej mierze, jak uzasadniał, stanowisko to było efektem incydentalnego charakteru rzeczowego rozwiązania oraz uwzględniło trudną sytuację finansową państwa, zagrażającą równowadze budżetowej, stanowiącej wartość konstytucyjną, konkurencyjną wobec wartości określonych w art. 178 Konstytucji. Jednocześnie organ uszczegółowił warunki, od wystąpienia których uzależniona jest skuteczność następczych działań legislacyjnych ustawodawcy. W ocenie Trybunału:

- wynagrodzenia powinny być kształtowane w sposób wykluczający jakąkolwiek uznaniowość ze strony władzy wykonawczej,
- wynagrodzenia powinny w dłuższym okresie czasu wykazywać tendencję wzrostową, nie mniejszą, niż przeciętne wynagrodzenie w sferze budżetowej,
- w trudnej sytuacji budżetu państwa wynagrodzenia powinny być bardziej, niż wynagrodzenia wszystkich innych funkcjonariuszy i pracowników sfery budżetowej - chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami,
- niedopuszczalne jest obniżenie w drodze normatywnej nominalnej wysokości wynagrodzenia, z wyjątkiem sytuacji, o której stanowi art. 216 ust. 5 Konstytucji (przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia).

Trybunał podkreślił, że w demokratycznym państwie prawa, opartym na trójpodziale władz, nie jest dopuszczalne, by jedna z nich, była przez pozostałe władze osłabiana, co mogłoby w konsekwencji prowadzić do uzależnienia od pozostałych władz i obniżać jej autorytet. Wskazano w szczególności, że zamrożenie wynagrodzeń może być tolerowane tylko wyjątkowo i nie może w żadnym wypadku stać się systematyczną praktyką.

Już tylko w oparciu o powołane konstatacje należy stwierdzić, iż nie do pogodzenia z wartościami konstytucyjnymi pozostaje trzykrotne odstępstwo przez ustawodawcę od ustrojowego modelu wynagradzania prokuratorów i sędziów. Niekorzystna zmiana w zakresie wynagradzania w latach 2020 - 2023, nie daje pogodzić się również z art. 2 ustawy zasadniczej. Zgodnie z jego treścią Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. W świetle tej zasady, adresaci norm prawnych mają prawo oczekiwać, że regulacje prawne nie będą zmieniane na ich niekorzyść w sposób arbitralny, w oderwaniu od innych uchwalanych w tym samym okresie regulacji prawnych.

Wprowadzając odstępstwa od systematycznego, corocznego kształtowania wynagrodzeń prokuratorów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie z II kwartału roku poprzedzającego, ustawodawca nie dokonał przy tym żadnej zmiany unormowania art. 123 ustawy Prawo o prokuraturze, ani też nie zawiesił formalnie jego mocy obowiązującej. Rację ma niewątpliwie, co do zasady, strona pozwana, że w sytuacji wątpliwości dotyczącej mocy obowiązującej przepisów o sprzecznej treści, zawartych w aktach prawnych wydanych w różnym czasie i w wypadku, gdy przepisy późniejsze nie uchylają wcześniejszych, należy przyznać prymat przepisowi późniejszemu, zgodnie z zasadą *lex posteriori derogat legi priori* (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1993 roku, I PZP 12/03 nie publ, wyrok z dnia 12 kwietnia 1994 roku, I PRN 12/94, OSNAPiUS 1994/4/61, z dnia 21 czerwca 1994 roku, I PRN 38/94, OSNAPiUS 1994/10/162). Warto również wskazać, że technika legislacyjna polegająca na uchyleniu mocy obowiązującej przepisu ustawy Prawo o prokuraturze przez późniejszy przepis tej samej rangi i przy braku wyraźnej klauzuli derogacyjnej, co do zasady można uznawać jako dopuszczalną i zgodną z normami rangi konstytucyjnej. Warunkiem zastosowania powołanej techniki jest jedynie to, aby normy prawne nie były stanowione jednocześnie i aby norma późniejsza nie była hierarchicznie niższa od normy wcześniejszej (por. orzeczenia TK z dnia 8 listopada 1994 roku, I P 1/94, z dnia 12 stycznia 1995 roku, K 12/94, OTK 1995 rok, cz. II, poz. 2 s. 26).

Podkreślić również należy, że ustawy obojętne są w systemie źródeł prawa aktami posiadającymi tożsamą moc, jak zwykle ustawy. Odmienne ich usytuowanie lub przypisanie im innego znaczenia, wymagałoby wyraźnej podstawy konstytucyjnej. Tym samym każda ustawa późniejsza może uchylić wcześniejszą, jak i ustanowić czasowe wyjątki od jej postanowień (por. orzeczenie TK z dnia 21 listopada 1994 roku, K 4/94, OTK 1994 cz. II poz. 39).

Tyle tylko, że istota niniejszej sprawy nie tyle dotyczyła relacji między wzajemnie wykluczającymi się przepisami powołanych ustaw, ile raczej zgodności poczynań ustawodawczych i wykreowanego na nowo modelu kształtowania wynagrodzeń prokuratorów z normami rangi konstytucyjnej.

Przyznać oczywiście trzeba, że zgodność przepisu prawa z przepisami konstytucyjnymi niezbędna w każdej dziedzinie prawa jest szczególnie ważna tam, gdzie chodzi o podstawowe zasady demokratycznego państwa prawnego takie jak zasada retroaktywności, zachowanie odpowiedniej *vacatio legis*, ochrona praw nabytych. Są to bowiem zasady i wartości stanowiące podstawę porządku prawnego i gwarancję praworządności.

Po raz kolejny rację ma strona pozwana przekonując, że nie sposób negować roli Trybunału Konstytucyjnego jako jedyne organu dysponującego kompetencją do eliminacji przepisu z obrotu prawnego. Zgodzić się w pełni należy, że prawidłowym sposobem rozstrzygnięcia wątpliwości dotyczących zgodności przepisu ustawy z postanowieniami Konstytucji jest skierowanie pytania prawnego przez sąd do Trybunału, o czym stanowi art. 193 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Tylko ten organ może w sposób władczy orzec, iż zaskarżony przepis ustawy jest zgodny z Konstytucją, względnie pozbawić go mocy obowiązującej w razie jego niekonstytucyjności (art. 190 Konstytucji RP). Sąd natomiast jest obowiązany stosować ustawę, bowiem według art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie podlegają tylko Konstytucji i ustawom. Warto również podkreślić, że artykuł 188 Konstytucji RP zastrzega do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego orzekanie w wymienionych w nim sprawach bez względu na to, czy rozstrzygnięcie ma mieć charakter powszechnie obowiązujący (*erga omnes*), czy też ma ograniczać się tylko do indywidualnej sprawy.

Przepis art. 8 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, że jej unormowania stosowane są bezpośrednio. Oczywiście jest, że sądy i inne organy stosowania prawa nie mają kompetencji do orzekania o niekonstytucyjności przepisu ustawy i odmowy jego stosowania (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2001 r., P 4/99, OTK 2001 Nr 1, poz. 5; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 października 2002 r., V CKN 1456/00, LEX nr 57237; z dnia 16 kwietnia 2004 r., I CK 291/03, OSNC 2005 Nr 4, poz. 71; Rzeczpospolita 2005 nr 5, s. 4, z głosem K. Grzesiowskiego; Gdańskie Studia Prawnicze-Przegląd Orzecznictwa 2005 Nr 4, poz. 22, z głosem M. Jasińskiego; z dnia 24 listopada 2015 r., II CSK 517/14, LEX nr 1940564). Orzekanie o zgodności ustaw z Konstytucją (art. 188 pkt 1 ustawy zasadniczej), co niewątpliwie należy do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, nie jest jednak tożsame z oceną konstytucyjności przepisu mającego zastosowanie w konkretnej sprawie rozstrzyganej przez sąd. Sąd jest obowiązany do oceny konstytucyjności przepisu ustawy w ramach ustalania, który przepis obowiązującego prawa będzie zastosowany do rozstrzygnięcia danego stanu faktycznego w indywidualnej sprawie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2017 r., I UK 325/16, LEX nr 2389585). Odmowa zastosowania przepisu ustawy uznanego przez sąd za sprzeczny z Konstytucją nie narusza więc kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i nie ma bezpośredniego związku z tymi kompetencjami. Uznanie, że sądy powszechne nie są uprawnione do badania zgodności ustaw z Konstytucją, a w konsekwencji do zajmowania stanowiska w kwestii ich zgodności, jak też niezgodności z ustawą zasadniczą, jest wyraźnie sprzeczne z art. 8 ust. 2 Konstytucji (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001 r., III ZP 12/01, OSNAPiUS 2002 Nr 2, poz. 34).

Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie wystąpiła. W sprawie doraźnego modyfikowania mechanizmu kształtowania wysokości wynagrodzeń sędziów ustawami okołobudżetowymi wypowiedział się już Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 października 2000 r., P 8/00 i z dnia 12 grudnia 2012. sygn. K 1/12. We wskazanych sprawach generalnie nie zakwestionowano możliwości stosowania tego typu mechanizmu, lecz określono kryteria, w oparciu o które należy badać zgodność z Konstytucją zastosowanych doraźnych rozwiązań prawnych. W przedmiotowej sprawie zachodzi jedynie konieczność odniesienia ich do art. 12 ust. 1 ustawy okołobudżetowej na rok 2021 i art. 8 ust. 1 i 2 ustawy okołobudżetowej na rok 2022.

W przywołanym wyroku z dnia 4 października 2000 r., P 8/00 Trybunał Konstytucyjny, na tle innego, aczkolwiek analogicznego stanu prawnego (art. 71 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.

U. z 1994 r., nr 7, poz. 25 ze zm.), wskazał, że nakazana przez art. 178 ust. 2 Konstytucji adekwatność wynagrodzeń sędziowskich do godności urzędu wręcz wyklucza uznaniowe, nie oparte na precyzyjnych regulacjach generalnych, ustalanie indywidualnych stawek wynagrodzenia. Uchybiałoby godności urzędu sędziowskiego ustalanie wysokości wynagrodzeń sędziów de casu ad casum, w drodze uznaniowej, a być może i arbitralnej, konkretyzacji ogólnej zasady konstytucyjnej w stosunku do poszczególnych sędziów (zważywszy na wielce prawdopodobną w takiej sytuacji możliwość występowania rozbieżności w orzecznictwie co do wysokości stawek). Niedopuszczalne byłoby też ustalanie indywidualnych stawek wynagrodzenia sędziów przez sięganie, w drodze analogii, do unormowań dotyczących innych grup zawodowych.

Norma wyrażona w art. 178 ust. 2, adresowana do właściwych organów państwa, nie może być jednak rozumiana jedynie jako norma programowa w takim sensie, że wyznacza tylko kierunek działań państwa czy cel, do którego państwo powinno stopniowo zmierzać. Taka interpretacja pozbawiałaby omawianą regulację konstytucyjną jej ważnej funkcji gwarancyjnej z punktu widzenia ustrojowej pozycji sądów. W konsekwencji należy uznać, że norma ta wyznacza, choć w sposób mało precyzyjny, pewien konieczny standard, który musi być respektowany przez ustawodawcę przy kształtowaniu systemu wynagrodzeń sędziowskich.

Dalej wskazano, że nie ulega wątpliwości, że norma ustrojowa wyrażona w art. 178 ust. 2 Konstytucji jest nakierowana na umocnienie pozycji władzy sądowniczej w systemie organów państwowych i zagwarantowanie sędziom takich warunków pracy i wynagrodzenia, które mają służyć prawidłowemu sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. W demokratycznym państwie prawnym dobrze działający wymiar sprawiedliwości jest gwarancją i warunkiem funkcjonowania rządów prawa. Ustawodawca zakłada, że wymiar sprawiedliwości będzie funkcjonować prawidłowo, gdy warunki pracy sędziów oraz ich wynagrodzenia będą adekwatne do godności urzędu sędziego i zakresu jego obowiązków. Trzeba podkreślić, że sędziowie sądów powszechnych i szczególnych są jedyną kategorią zawodową, której wynagrodzenia stanowią przedmiot wyraźnej regulacji konstytucyjnej. Wypływa stąd obowiązek właściwych organów państwa szczególnej troski o kształtowanie należytego poziomu tych wynagrodzeń, także w relacji do wynagrodzeń innych funkcjonariuszy publicznych.

Trybunał zaznaczył, że badając, czy prawodawca nie przekroczył wyznaczonych mu przez konstytucję granic swobody regulacji, trzeba zwrócić natomiast uwagę na pewne obiektywne układy odniesienia:

- po pierwsze, takim układem jest poziom przeciętnego wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej. Skoro zawód sędziego jest wyróżniany konstytucyjnie w stosunku do innych profesji, to trzeba przyjąć, że poziom wynagrodzenia sędziowskiego, także na szczeblu sędziego sądu rejonowego, powinien znacząco przekraczać poziom przeciętnej płacy w sferze budżetowej;
- po drugie, wynagrodzenia sędziów w ogóle, jak również wynagrodzenia poszczególnych kategorii sędziów sądów równorzędnych (w tym sędziów sądów rejonowych i asesorów sądowych) powinny w dłuższym okresie czasu wykazywać nie mniejszą tendencję wzrostową niż przeciętne wynagrodzenie w państwowej sferze budżetowej;
- po trzecie, w razie trudności budżetu państwa wynagrodzenia sędziowskie powinny być szczególnie chronione przed nadmiernie niekorzystnymi wahaniami;
- po czwarte, wynagrodzenia sędziów nie powinny być obniżane w drodze regulacji normatywnych.

Powyzsza analiza, pomimo zmiany stanu prawnego, nie straciła swojej aktualności, na co wskazuje wyrok TK z dnia 12 grudnia 2012 r., K 1/12. W wyroku oceniono możliwość zmiany zasad wynagrodzenia sędziego odmiennie od regulacji wynikającej z art. 91§ 1c PrUSP według tego samego modelu, który zastosowany został w 2021 i 2022 r. Odstępstwo od wskazanego przepisu PrUSP zostało zamieszczone w art. 22 i art. 23 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. Nr 291, poz. 1707) i podlegało ono na przyjęciu, odmiennie od treści art. 91 § 1c PrUSP, jako podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w roku 2012

przeciętnego wynagrodzenia z drugiego kwartału 2010 r. Trybunał Konstytucyjny zbadał zgodność tych przepisów z art. 2, art. 178 ust. 2 i art. 216 ust. 5 oraz art. 220 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., K 1/12 ocenił, że działanie legislatury nie naruszyło żadnych norm konstytucyjnych, w tym m.in. art. 178 § 2 Konstytucji, a także zasady nie działania prawa wstecz oraz ochrony praw nabytych. Trybunał Konstytucyjny w sposób szczegółowy uzasadnił przyjęte stanowisko, które należy przypomnieć jako istotne dla oceny roszczenia powoda.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż w ustawie o budżecie znalazło się uzasadnienie, że zamrożenie wynagrodzeń podyktowane jest koniecznością zachowania równowagi budżetowej jako wartości konstytucyjnie chronionej. W założeniach do projektu budżetu państwa na rok 2012, zostało przewidziane „zamrożenie” funduszu wynagrodzeń w jednostkach sfery budżetowej oraz zastosowanie dyscyplinującej reguły wydatkowej, co zostało umotywowane jako działania niezbędne dla utrzymania założonego poziomu deficytu budżetu państwa oraz przeciwdziałania przekroczeniu II progu ostrożnościowego. (...) wynagrodzeń sędziów uznano przy tym za rozwiązanie epizodyczne, uzasadnione wyjątkową sytuacją finansów publicznych. Koszty działań zmierzających do zwalczania skutków kryzysu rozdzielono przy tym pomiędzy wszystkie grupy społeczne. Co ważne, prezentowano wówczas także inne działania oszczędnościowe, mające zapewnić stabilność finansów publicznych.

W wyroku SO w Toruniu z dnia 8.01.2024 r. w sprawie IV Pa 54/23 w tożsamym stanie faktycznym, Sąd wskazywał na szczegółowy opis stanu państwa pod względem ekonomicznym. Stwierdzono m. in. że odwołując się do danych ujętych w Obwieszczeniach Ministra Finansów (publikowane w Monitorze Polskim) za poszczególne lata budżetowe spornego okresu należy odnotować następujące wysokości relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto:

- na koniec 2020 r.: 47,8% (art. 38 u.f.p.) i 44, 5% (art. 38a u.f.p.) (M.P. z 2021 r. poz. 492)

- na koniec 2021 r.: 43,8% (art. 38 u.f.p.) i 40, 2% (art. 38a u.f.p.) (M. P. z 2022 r. poz. 553).

Tak niskie wartości owej relacji – liczonej zgodnie z metodologią wskazaną w art. 38 lub art. 38a u.f.p. – wskazywały na to, że mimo trwającej pandemii C. (od marca 2020 r.), związanych z tym trudności i ograniczeń dla gospodarki kraju, potrzeby wydatkowania znacznych środków publicznych na przeciwdziałanie skutkom epidemii (m.in. zjawisku lockdown’u, okresowemu „zawieszaniu” działalności w wybranych sektorach gospodarki) w ramach tzw. Tarcz, nie miało to znacznego wpływu na ten wskaźnik makroekonomiczny, który miałby decydujący wpływ na podjęcie określonych działań o charakterze stabilizującym, ochronnym, a nawet sanacyjnym.

Dla porównania wskaźniki te w innych latach budżetowych wyglądały następująco:

- na koniec 2018 r.: 46, 5% (art. 38 u.f.p.) i 44, 6% (art. 38a u.f.p.) (M.P. z 2019, poz. 468), czyli podobnie jak na koniec 2020 r.,

- na koniec 2019 r.: 43,6% (art. 38 u.f.p.) i 42, 1% (M.P. z 2020 r. poz. 456), czyli podobnie jak na koniec 2021 r.,

- na koniec 2022 r.: 39, 3% (art. 38 u.f.p.) i 35,4% (M.P. z 2023 r. poz. 537).

Z kolei, w okresach, do których odnosiły się rozważania z wyroku Trybunału K w sprawie 1/12, mające rzekomo uzasadniać aktualne „mrożenie” płac:

- na koniec 2010 r.: 52,8% (art. 38 u.f.p.) (M. P. z 2011 r. Nr 42, poz. 464),

- na koniec 2011 r.: 53,5% , (art. 38 u.f.p.) (M. P. z 2012 r. poz. 355),

- na koniec 2012 r.: 52,7% (art. 38 u.f.p.) (M. P. z 2013 r. poz. 459).

Była to zatem relacja mieszcząca się już w ówczesnym pierwszym progu ostrożnościowym (art. 86 ust. 1 pkt 1 u.f.p.), wykazująca się pewną tendencją wzrostową (zob. relacja na koniec 2010 i 2011 r.). O ile jednak wówczas, ze względu na zły stan finansów publicznych, wyrażony przez wskazany wskaźnik makroekonomiczny, podjęcie pewnych działań zaradczych wydawało się celowe, tak takiej tendencji nie można dostrzec w okresie, którego dotyczą sporne roszczenia.

Odejście w latach 2021-2022 od dotychczasowego mechanizmu corocznego ustalania wynagrodzeń sędziowskich doprowadziło do sytuacji, w której ponownie wielkość miesięcznych zarobków sędziów w tym okresie uzależniona została od decyzji władzy wykonawczej (projektodawca ustawy o budżecie) oraz ustawodawczej. Zwrócił na to także uwagę Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 listopada 2023 r. (K 1/23, LEX nr 3623534), który – odnosząc się także do spornego okresu – podkreślił: „Wynagrodzenia sędziów w ostatnich latach kształtowane są przez ustawodawcę w sposób całkowicie uznaniowy – zarówno co do konstrukcji mechanizmu wynagradzania jak i tempa wzrostu płac. Taka praktyka nie zapewnia konstytucyjnej ochrony wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu sędziego oraz zakresowi jego obowiązków. Sędziowie nie mogą w żaden sposób przewidzieć, jak będzie kształtować się ich wynagrodzenie. W kontekście wynagradzania pracowników sfery budżetowej może być zrozumiała dyskrecjonalność ustawodawcy – musi przecież dostosować wysokość zarobków do sytuacji na rynku pracy oraz czynników gospodarczych. Tymczasem taka uznaniowość nie powinna mieć miejsca w odniesieniu do wynagrodzeń sędziowskich, których szczególny charakter potwierdzony jest w art. 178 ust. 2 i art. 195 ust. 2 Konstytucji. Konstytucyjna ranga powinna gwarantować nie tylko ich nominalną wysokość.

Reasumując, Sąd uznał, iż przepisy o budżecie, stanowiące podstawę wypłacanych powódce uposażeń (w roku 2021 i 2022) są sprzeczne z omówionymi art. 178 ust. 2 i art. 2 ustawy zasadniczej. Ustawodawca ma prawo do kształtowania wynagrodzenia osób zatrudnionych w szeroko rozumianej sferze publicznej, w tym prokuratorów - sędziów. Zdaniem Sądu, wprowadzenie ewentualnych zmian winno nastąpić w drodze nowelizacji ustawy ustrojowej, nie zaś w oparciu o epizodyczne, z istoty swej jednorazowe regulacje o budżecie.

W uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok 2022 podano, że gospodarka ciągle odczuwa skutki wywołane wybuchem pandemii (...) w 2020 r. jednakże – wraz z łagodzeniem ograniczeń – powraca już na ścieżkę wzrostu. Najnowsze szacunki GUS dotyczące Produktu K. (...) za II kwartał 2021 roku wskazują na wzrost w ujęciu realnym o 11,1% rok do roku, wobec spadku o 8,3% w analogicznym okresie 2020 r. Według prognoz służących do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2022 (...) w 2021 r. zwiększy się o 4,9% (po spadku o 2,7% rok wcześniej), a w przyszłym roku tempo jego wzrostu wyniesie 4,6%. Z uwagi na trwający proces uzgodnień Krajowego Programu O. i Zwiększania Odporności (...), w prognozie nie uwzględniono jego wpływu. Jego realizacja stanowi główny, pozytywny czynnik ryzyka. Prognozowany deficyt budżetu państwa w 2022 r. wyniesie nie więcej niż 30.925 mln zł. (por. uzasadnienie projektu ustawy budżetowej na rok 2022 str. 5).

Uzasadnienie założeń budżetowych na rok 2022, nie wskazywało zatem na realne zagrożenia równowagi finansów publicznych, które mogłyby stanowić podstawę do „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich.

Jednocześnie wiele działań władzy ustawodawczej i wykonawczej świadczyło o braku ekonomicznego uzasadnienia swoistego „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich.

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 1394) z dniem 1 sierpnia 2021 r. zmienione zostało rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, czego skutkiem było znaczne zwiększenie mnożników kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalenia wartości uposażenia osób nim objętych.

Ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1834) ze skutkiem od 1 listopada 2021 r. zwiększono natomiast wartość uposażenia Prezydenta RP o około 40 %.

Przyjęto także nowe rozwiązania przewidziane w ustawie z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1834), nowelizującej ustawę z dnia 21 listopada 2021 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282, ost.zm. Dz. U. z 2021 r. poz. 1834), które to zmiany weszły w życie 1 listopada 2021 roku. Na mocy wymienionej nowelizacji znacznie zwiększono wartość uposażeń osób wchodzących w skład organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz diet radnych. Po pierwsze ustalono, iż minimalne wynagrodzenie w/w osób nie może być niższe niż 80% maksymalnego wynagrodzenia określonego dla poszczególnych stanowisk w przepisach wydanych na podstawie art. 37 ust. 1 cytowanej ustawy. Po drugie podniesiono poziom maksymalnego wynagrodzenia w/w osób wskazując, że nie może ono przekroczyć w okresie miesiąca 11,2-krotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Przed nowelizacją maksymalny poziom nie mógł natomiast przekroczyć 7-krotności kwoty bazowej, co oznacza realny wzrost maksymalnego wynagrodzenia o 60%.

Na mocy nowych przepisów wprowadzono również zmiany w zakresie maksymalnego poziomu diet przysługujących radnym. W wyniku nowelizacji wysokość diet przysługujących radnemu nie może przekroczyć w ciągu miesiąca łącznie 2,4-krotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1658), a nie jak dotychczas 1,5-krotności w/w kwoty bazowej, co oznacza realny wzrost maksymalnego poziomu diet o 62,5 %.

Kontynuowano płatności tzw. 13 emerytur na podstawie ustawy z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów oraz zgodnie z unormowaniem ustawy z dnia 26 maja 2022 r. wprowadzono dodatkowe roczne świadczenie pieniężnym dla emerytów i rencistów -14 emeryturę.

Należy wyjaśnić, że Sąd nie neguje przywołanych rozwiązań płacowych. Powyższe wskazanie świadczyć ma natomiast o braku uzasadnionych podstaw do swoistego „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich i prokuratorskich w 2021 roku.

W tym miejscu warto dodać, że ingerencja ustawodawcy w wysokość wynagrodzenia prokuratorów i sędziów winna uwzględniać także ograniczone możliwości dodatkowego zarobkowania.

Rozwiązanie przyjęte w ustawach okołobudżetowych wskazuje na znaczną niekonsekwencję ustawodawcy, który w roku 2021 tylko w odniesieniu do sędziów i prokuratorów odchodzi od dotychczasowych zasad płacowych, ustawodawca nie argumentuje swojej decyzji wobec tej grupy zawodowej, nie wskazuje na spełnienie żadnego z kryteriów rozpatrywanych w orzeczeniu TK z 12 grudnia 2012 r., K 1/12. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań w roku 2021 i 2022 winno być szerokie, zwłaszcza, iż przyjęty model płacowy w odniesieniu do sędziów i prokuratorów w 2021 i 2022 roku miał mieć charakter wyjątkowy i incydentalny.

Należy podkreślić, że zmiana wynagrodzeń sędziowskich i prokuratorskich miała odmienny charakter. Pominięto przedstawicieli władz ustawodawczej i wykonawczej, którym nie tylko nie obniżono uposażeń, ale przeciwnie – polepszone ich dotychczasowe warunki płacowe.

Rolą tzw. ustaw okołobudżetowych jest zapewnienie realizacji ustawy budżetowej. Co istotne nie wykazano w żaden sposób aby taka potrzeba zmiany zasad wynagrodzenia sędziów i prokuratorów była potrzebna. Dodatkowo w ocenie sądu zmiana przepisów innych ustaw (w tym przypadku 91 § 1c PrUSP i art. 124 Prawo o prokuraturze) powinna odbywać się poprzez nowelizację danej ustawy, z poszanowaniem obowiązujących procesów legislacyjnych, w tym również rygorów dotyczących zmian ustaw ustrojowych.

Należy ponownie odnieść się do uzasadnienia wyroku w sprawie K 1/23, przy czym odnosił się do późniejszego okresu, TK wskazał: „Tymczasem analiza sytuacji gospodarczej Polski, co zostało również podkreślone w opinii Ministra Finansów, wskazuje na to, że budżet państwa w najbliższych latach może znaleźć się w sytuacji trudnej, chociaż

nie krytycznej. Zadłużenie sektora instytucji rządowych i samorządowych (liczone według metodyki unijnej) może wzrosnąć na koniec 2024 r. do poziomu 55% (...) (z poziomu 51,7% (...) na koniec 2022 r.). Jednocześnie, państwowy dług publiczny (liczony według metodyki krajowej) daleki jest od referencyjnej wartości 60% (...) wskazanej w art. 216 ust. 5 Konstytucji - zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów, państwowy dług publiczny na koniec II kwartału 2023 r. wyniósł 38,2% (...) tymczasem dopiero przekroczenie tej wartości w orzecznictwie TK utożsamiane jest z krytyczną kondycją finansów publicznych. Nawet gdyby przyjąć, że nieprzekraczalna relacja 3/5 pomiędzy długiem publicznym a wartością rocznego (...) powinna odnosić się nie do długu liczonego według metodyki krajowej, lecz do długu liczonego według metodyki unijnej, który z uwagi na swoją konstrukcję, dużo bardziej transparentnie przedstawia rzeczywisty stan zadłużenia państwa, to nie istnieje w najbliższej przyszłości ryzyko jej przekroczenia.”

Reasumując, należy stwierdzić że odstępstwo od przestrzegania określonych norm konstytucyjnych – w tym wypadku art. 178 ust. 1 i 2 Konstytucji RP – musi opierać się na argumentach mających charakter istotny (relevantny), tj. pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma, oraz służyć realizacji tego celu i treści. Powinny także zostać zachowane odpowiednie proporcje między wagą interesu, któremu służy takie odstępstwo, a wagą interesu w jego wyniku naruszonego. O proporcjonalności uregulowania świadczy to, czy może ono doprowadzić do zamierzonych skutków, czy jest niezbędne do ochrony złączonego z nim interesu publicznego i czy jego efekty pozostają w proporcji do ciężarów, które nakłada na obywateli. Jeśli dany cel można osiągnąć poprzez inny środek, nakładający mniejsze ograniczenia na prawa i wolności, zastosowanie przez ustawodawcę środka bardziej uciążliwego wykracza poza to, co jest konieczne i narusza Konstytucję (por. przykładowo odnoszące się do naruszenia zasady równości wyroki TK z 15 października 2001 r., K 12/01, OTK 2001/7/213, z 30 maja 2007r., SK 68/06, OTK 2007/6/53 i z dnia 18 lipca 2007 r., K 25/07, OTK 2007/7/80).

Warto wskazać, że skala oszczędności w zakresie zamrożenia wynagrodzeń prokuratorskich i sędziowskich, nie przekroczyła nawet 1 mld zł, gdy tymczasem na same „14-te emerytury”, tj. dodatkowe świadczenie, wydano w 2021 r. ponad 11 mld zł. Już ten przykład wskazuje na brak jakiegokolwiek proporcjonalności omawianych regulacji.

Na marginesie wypada napomknąć, że w okresie trwania pandemii – zwłaszcza w latach 2021-2022 – prokuratorzy, sędziowie sądów powszechnych nadal wykonywali powierzone im zadania.

Jak wykazano, ustalenie wynagrodzeń prokuratorskich, sędziowskich w latach 2021-2022 na podstawie przepisów ustaw okołobudżetowych prowadziło do sytuacji, w której naruszono przepis art. 178 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. W konsekwencji Sąd przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy odmówił zastosowania art. 12 ust. 1 ustawy okołobudżetowej z 2021 r. i art. 8 ust. 1 ustawy okołobudżetowej z 2022 r. – z uwagi na ich sprzeczność z omówionymi wyżej zasadami i normami konstytucyjnymi oraz ustalił, że wynagrodzenie należne powódce w oparciu o regulacje zawarte w art. 123 i 124 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o Prokuraturze.

Sąd uznał za zasadne żądania powódki jako Prokuratora do wynagrodzenia corocznie ustalanego w ścisłej relacji do przeciętnego wynagrodzenia. Pozwana nie negowała wycień powódki co do wysokości jak również daty wymagalności tych roszczeń. Odsetki zostały zasądzone od dnia następującego po dacie płatności wynagrodzenia ustalonej Regulaminem Pracy (art. 9 § 1 k.p. w zw. z art. 85 § 1 k.p. w zw. z art. 481 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Powódce na podstawie art. 477² § 1 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 15.736,73 zł odpowiadającej kwocie pełnego jednomiesięcznego uposażenia powódki bez kwoty uwzględnionej na mocy nieprawomocnego wyroku.

Powódka była zwolniona z opłaty od pozwu na podstawie art. 96 ustęp 1 pkt 4 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd uznał za celowe odstąpienie od obciążenia pracodawcy kosztami opłaty od pozwu (art. 102 kpc).